

DU 1252 Gotické sochařství

Laická a klášterní zbožnost na
počátku 14. století

25. 11. 2010

Literatura k tématu:

- Jeffrey W. Hamburger, *The Visual and the Visionary: Art and Female Spirituality in Late Medieval Germany*, Cambridge Press, 1998
- Johannes Tripps, *Das Handelnde Bildwerk in der Gotik*, Berlin 2000.
- Pavel Kalina, Ivana Kyzourová, *Přemyslovský krucifix a jeho doba*, Praha 1998
- Milena Bartlová (ed.), *Pieta z Jihlavy*, Jihlava 2007.
- Donald R. Ehresmann, Some observations on the role of the Liturgy in the Early winged Altarpiece, *Art Bulletin* 64, no.3, 1982, s. 359-369.

Altenbergský oltář, Städel Kunstinstitut, 1.čtvrtina 14.století

4 Altenberg Altarpiece. Wings: Frankfurt, Städel Kunstinstitut;
center section: Schloss Braunfels a. Wings closed (photo: Städel
Kunstinstitut)

Altenbergský oltář, Städel Kunstinstitut, 1.čtvrtina 14.století

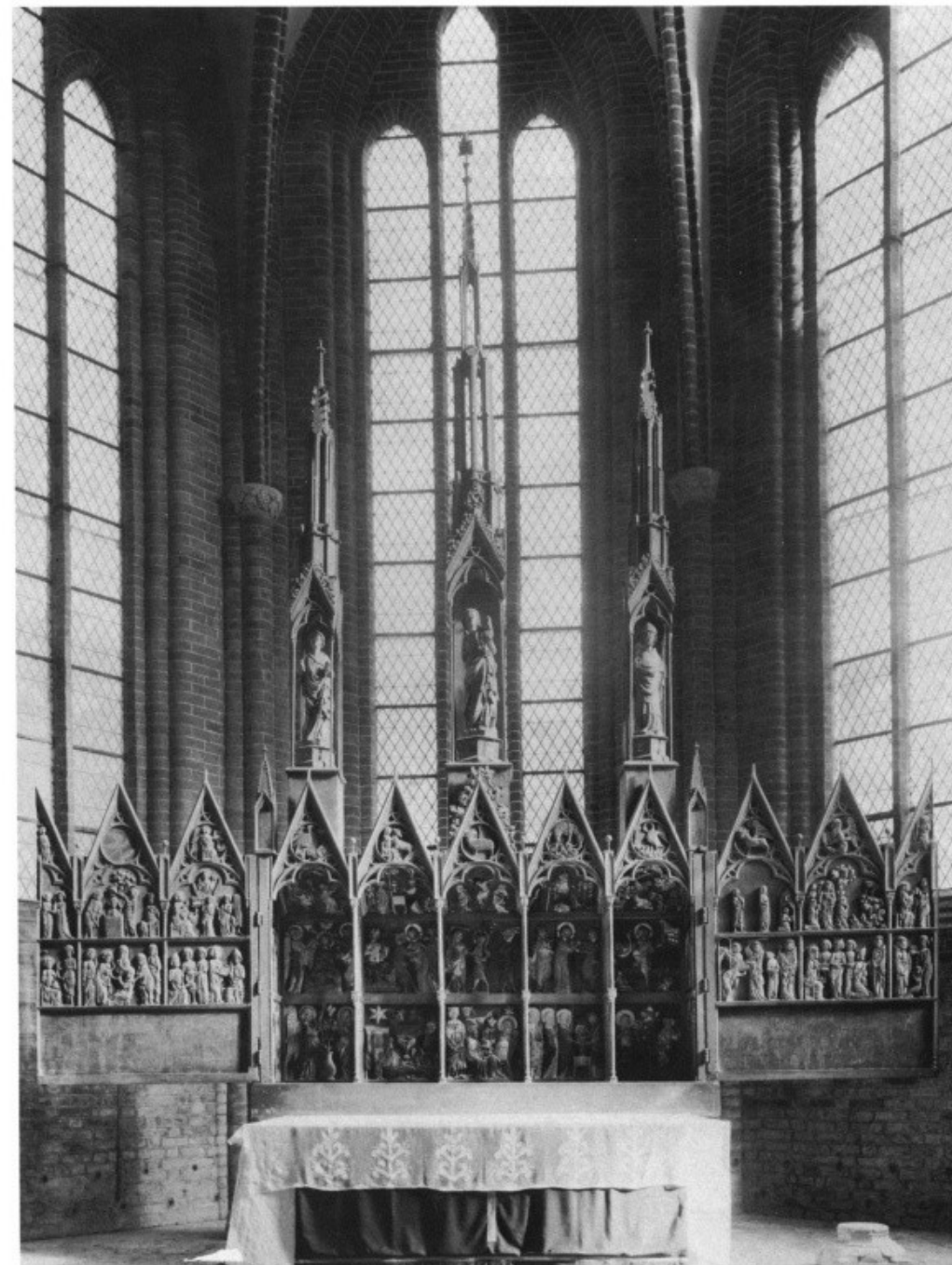
b. Center panels opened (photo: wings, Städel Kunstinstitut, center section from Braun, pl. 335)

Altenbergský oltář, Städel Kunstinstitut, 1.čtvrtina 14.století

c. Wings fully opened (photo: wings, Städel Kunstinstitut, center section from Braun, pl. 335)

Klášter Cismar
hlavní oltář
po r. 1300

3 Cismar
Altarpiece.
Cismar
Abbey
Church
(photo:
Marburg)

Opatský kostel
Doberan

relikviářová
skříň
před r. 1300

2 Sacristy
Cabinet.
Doberan
Abbey
Church
(photo:
Institut für
Denkmalpflege
Schwerin)

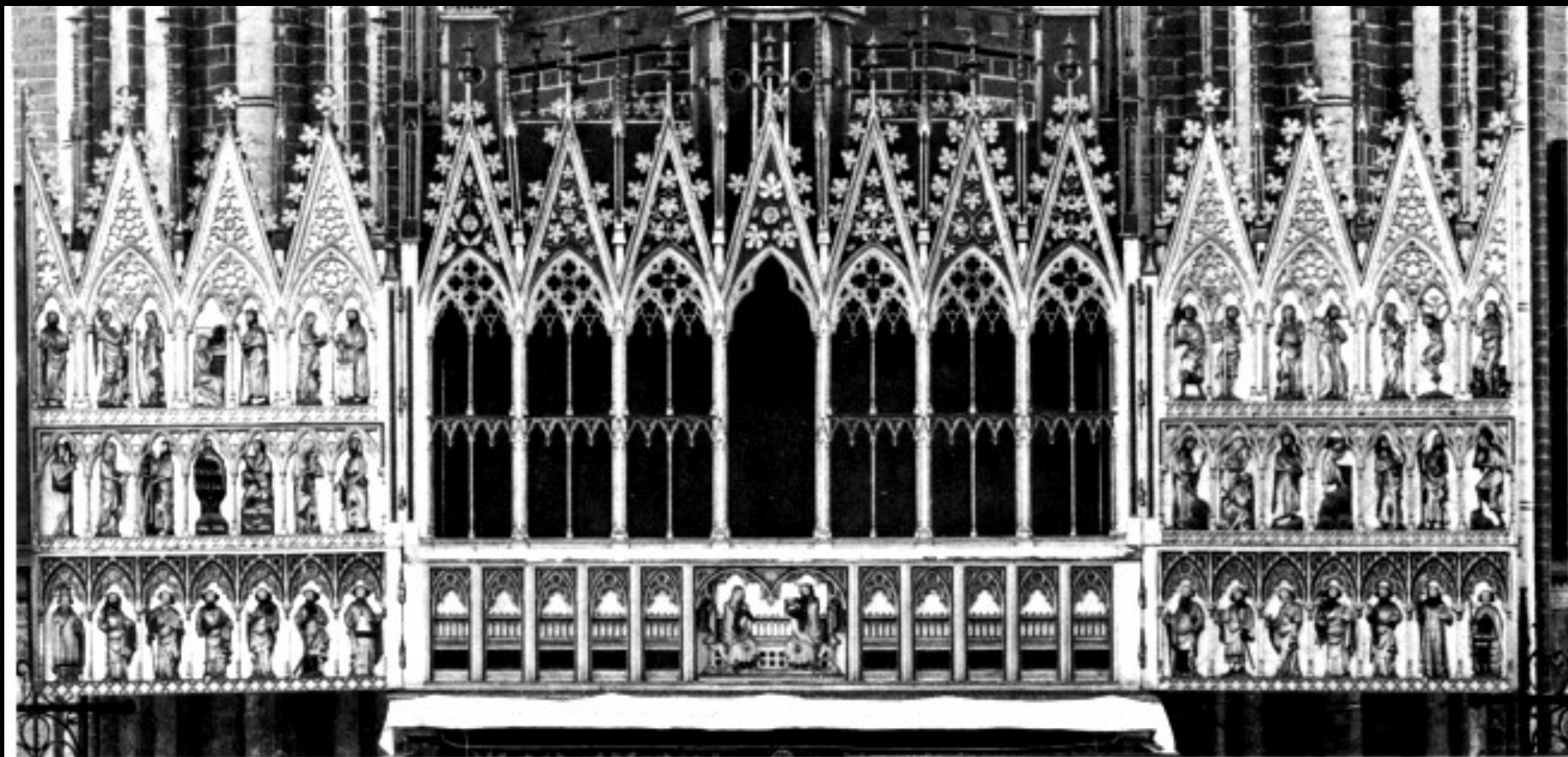

Kláster Doberan – 1.čtvrtina 14. století

Doberanský oltář, opatský kostel v Doberan, 1.čtvrtina 14. století

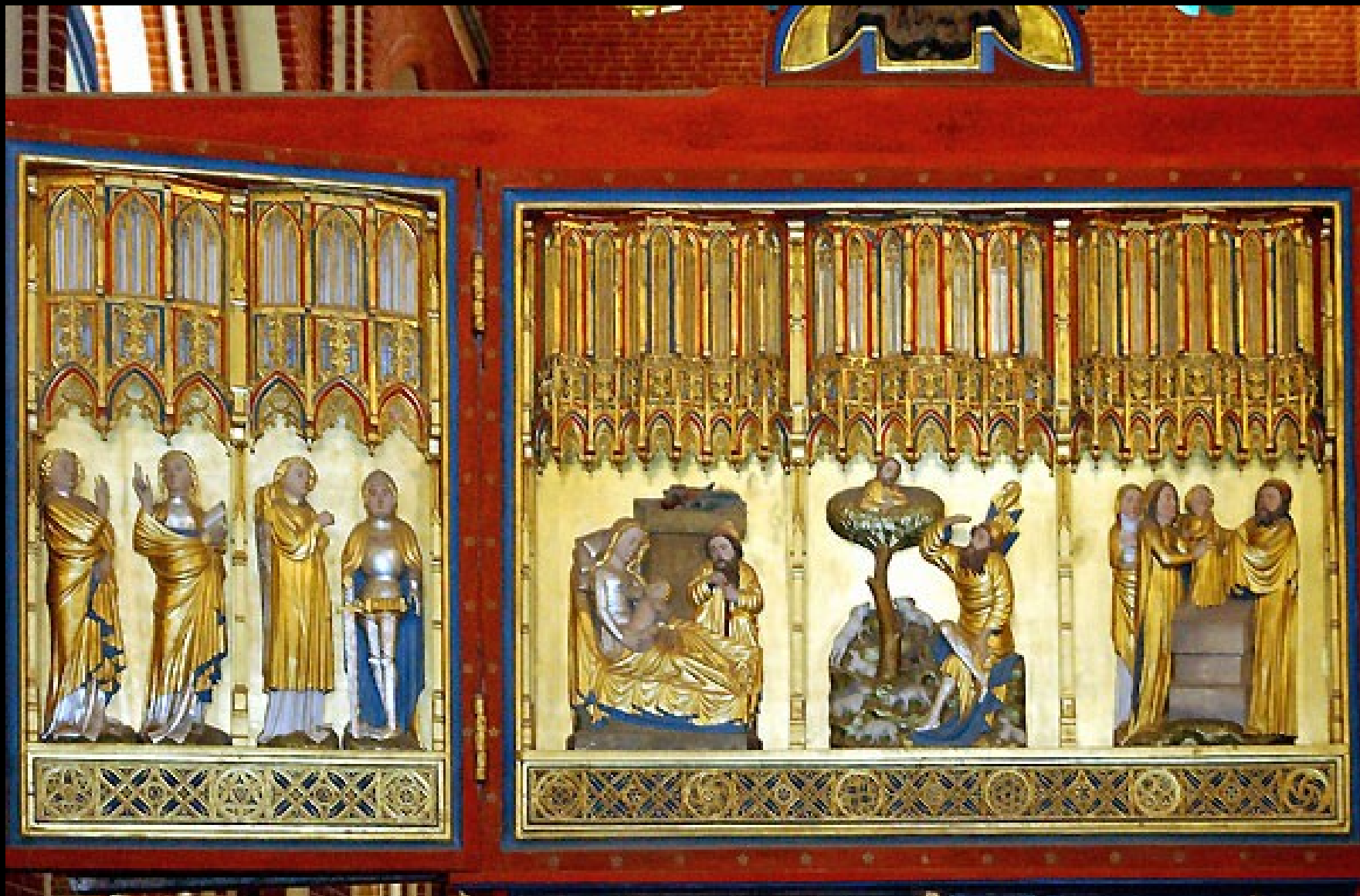
1 Doberan Altarpiece. Doberan Abbey Church (photo: Institut für Denkmalpflege Schwerin)

Klášter Doberan – olt. retábl, pravá strana
1. čtvrtina 14. století

Kláster Doberan – olt. retábl, levá strana
1. čtvrtina 14. století

Klášterní
„mystika“
a nové typy
obrazů

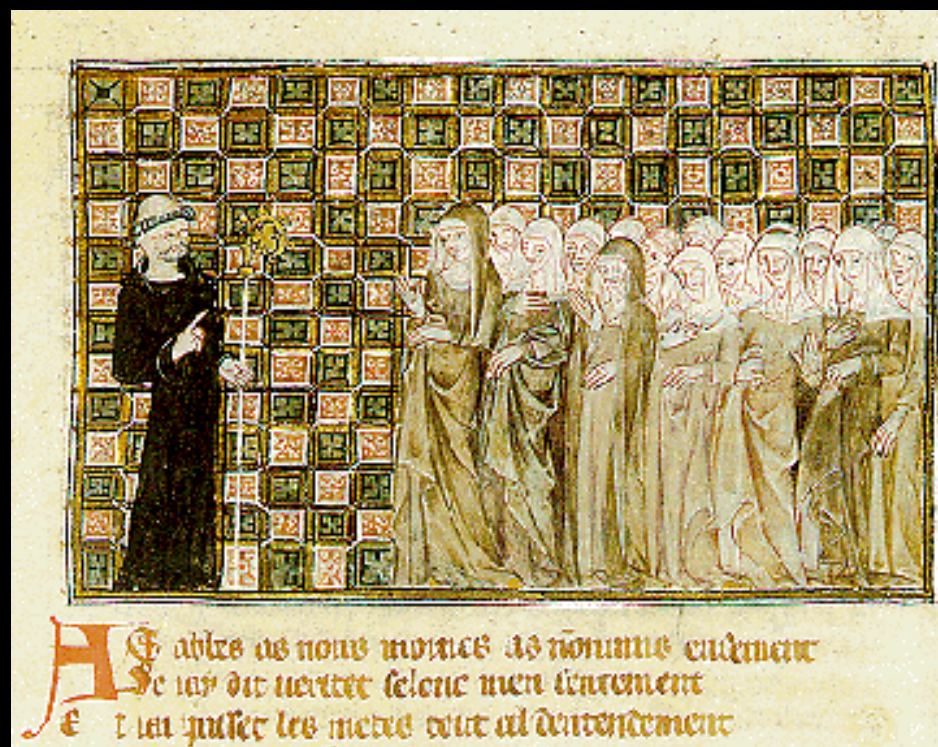

Mniši a jeptišky

- Zatímco mužské řády vyjma několika vyjímek (kartuziáni apod.) nebyli odděleni striktně od vnějšího života, ženské kláštery byly téměř bez výjimek uzavřeny v přísné klauzuře. Rituální ceremonie spojené s průběhem církevního roku absolvovaly v omezeném prostoru křížové chodby, pokud kostel sloužil i laikům nebo mnichům (např. spojené minoritské a klariské kláštery) sledovaly mši z chóru jeptišek, empory v prvním patře chrámu

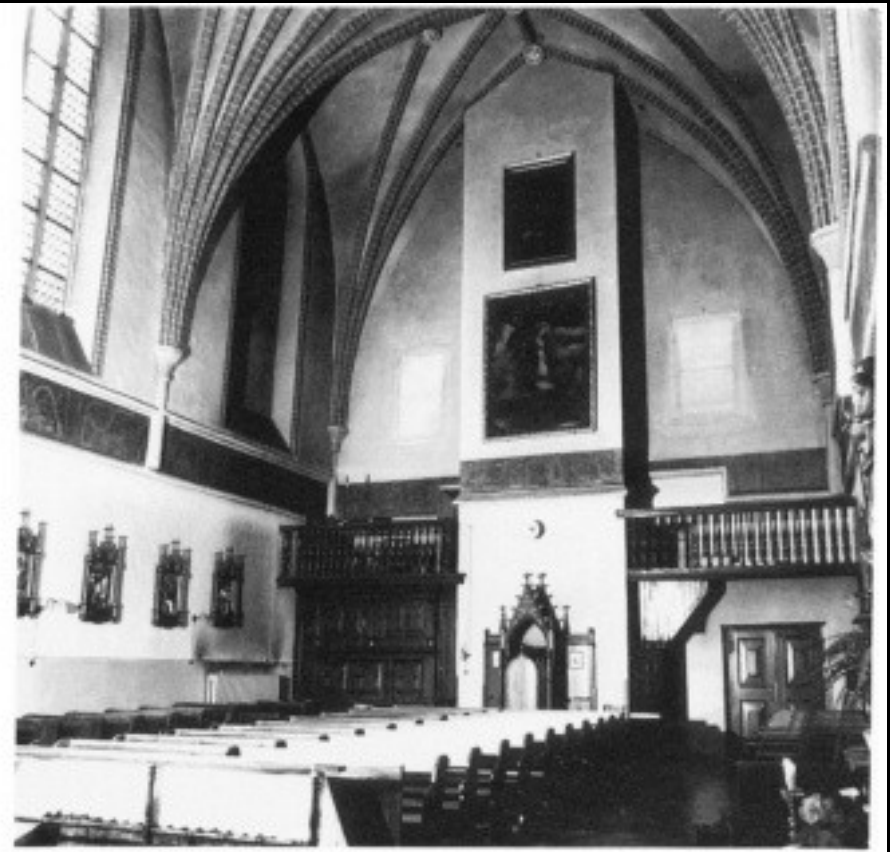
Bekyně a bekhardi

- Konventy zakládány od 12. století
- Bekyně neskládaly slib čistoty, zřeknutí se majetku i poslušnosti
- Byly vedeny knězem (priorem), který však nad nimi neměl pravomoc
- Jejich úkolem byla starost o chudé a nemocné

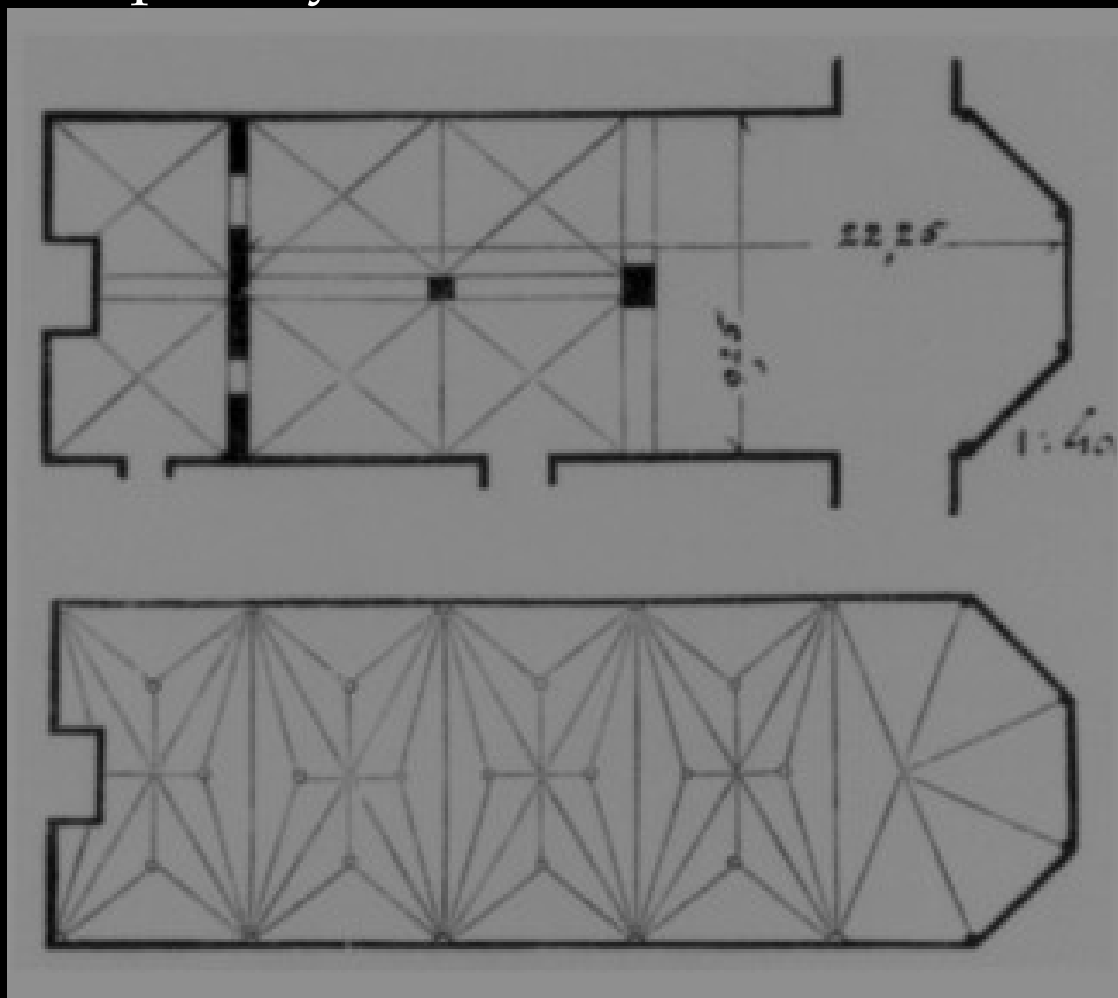
Ženské kláštery – chór jeptišek (Nonnenchor)

- Chelmno, klášter cisterciáček – laická část a chór jeptišek, kolem r. 1310

Ženské kláštery – chór jeptišek (Nonnenchor)

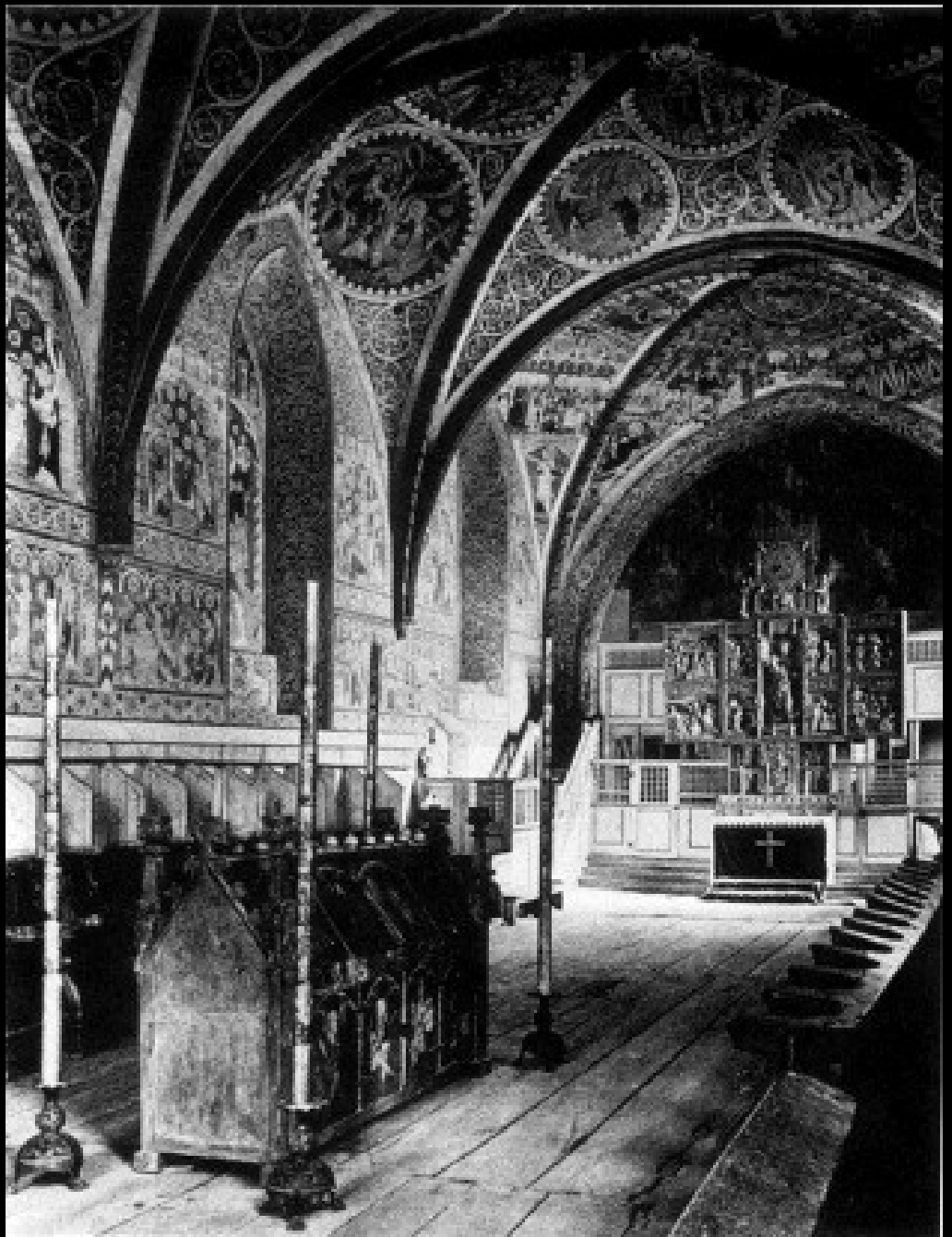
- Chelmno, klášter cisterciáček – laická část a chór jeptišek, kolem r. 1310, půdorys

Ženské kláštery

- Cisterciácký klášter
Wienhausen, interiér
chóru, kolem r. 1325

Dítě Ježíš (z majetku
Markéty Ebnerové ?)
kolem r. 1320, klášter Medling

Heinrich Suso
Mystická cesta
ilustrace z knihy Exempel
Ulm, kolem r. 1370

Heinrich Suso,
Suso uctívající
Trůn boží moudrosti,
ilustrace z knihy Exempel,
Ulm, kolem r. 1370

Stigmatizovaná Theresa Neumannová (zemř. 1968)

Sv. Jan
Miláček Páně

Heinrich von Konstanz
Původně klášter St. Katharinenthal
Museum Meyer van der Bergh
Antverpy
1280-1290

Sv. Jan
Miláček Páně

Pův. klášter
Dominikánek Adelhausen
Ve Freiburgu,
Liebigehaus Frankfurt
Kolem r. 1350

Figura dítěte Ježíš jako samostatná socha

Figura dítěte Ježíš

Kolem r. 1320

Klášter Medling

Figura dítěte Ježíš jako samostatná socha

Kolíbka na dítě Ježíš

Schnütgenmuseum Köln

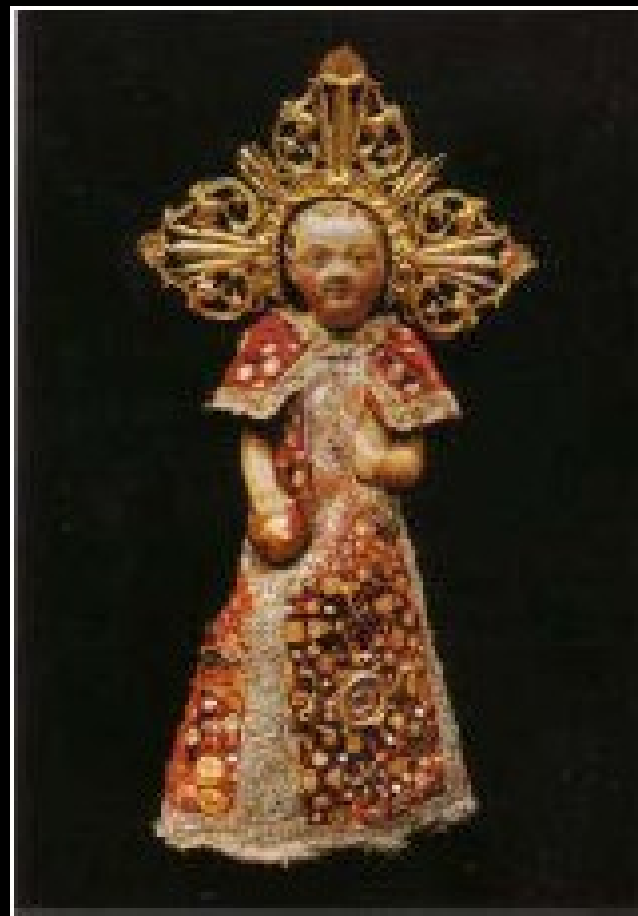
Kolem r. 1350

Figura dítěte Ježíš jako samostatná socha

Figura dítěte Ježíš
Tzv. Sarnerchristi,
Klášter benediktinek St. Andreas v Sarnen
Kolem r. 1360

Figura dítěte Ježíš jako samostatná socha

Figura dítěte Ježíš
Bayerisches Nationalmuseum
Kolem r. 1340

Marie v loži šestinedělek

Kolem r. 1300
Landesmuseum
Zürich

Marie v loži šestinedělek

Bazilika

Saint Julienne

De Prinoud

Kolem

pol. 14. století

Crucifixus Dolorosus/ Bolestný krucifix

Krucifix,
Sta. Maria im Kapitol,
Kolín nad Rýnem,
počátek 14. století

Crucifixus Dolorosus/ Bolestný krucifix

Krucifix, zv. Přemyslovský,
původně snad dominikánský
klášter sv. Kříže v Jihlavě,
30.léta 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta „Roetgen“,
Rheinisches Landesmuseum Bonn
Počátek 14. století
nebo 3. čtvrtina 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Scheuerfeldu

Museum Veste Coburg

Počátek 14. století nebo 1360-1370

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Chebu, Chebské muzeum
2. čtvrtina 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Radolfzell
Augustinermuseum Freiburg
20. léta 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Jihlavy

Kostel sv. Jakuba v Jihlavě

30. léta 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Jihlavy

Kostel sv. Jakuba v Jihlavě

30. léta 14. století

Kristus na oslíku / Palmessel

Kristus na oslíku (Palmessel)
kol. r. 1200
Bodemuseum Berlin

Kristus na oslíku / Palmessel

Kristus na oslíku,
Landesmuseum
Stuttgart, kol. r. 1400

Boží hrob

Klášter Wienhausen

Kolem r. 1300 a kolem 1450

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Jihlavy

Kostel sv. Jakuba v Jihlavě

30. léta 14. století

Pieta/ Vesperbild

Pieta z Jihlavy

Kostel sv. Jakuba v Jihlavě

30. léta 14. století

Kristus s pohyblivými pažemi

Krucifix od barnabitek
Praha NG, kol.r. 1340

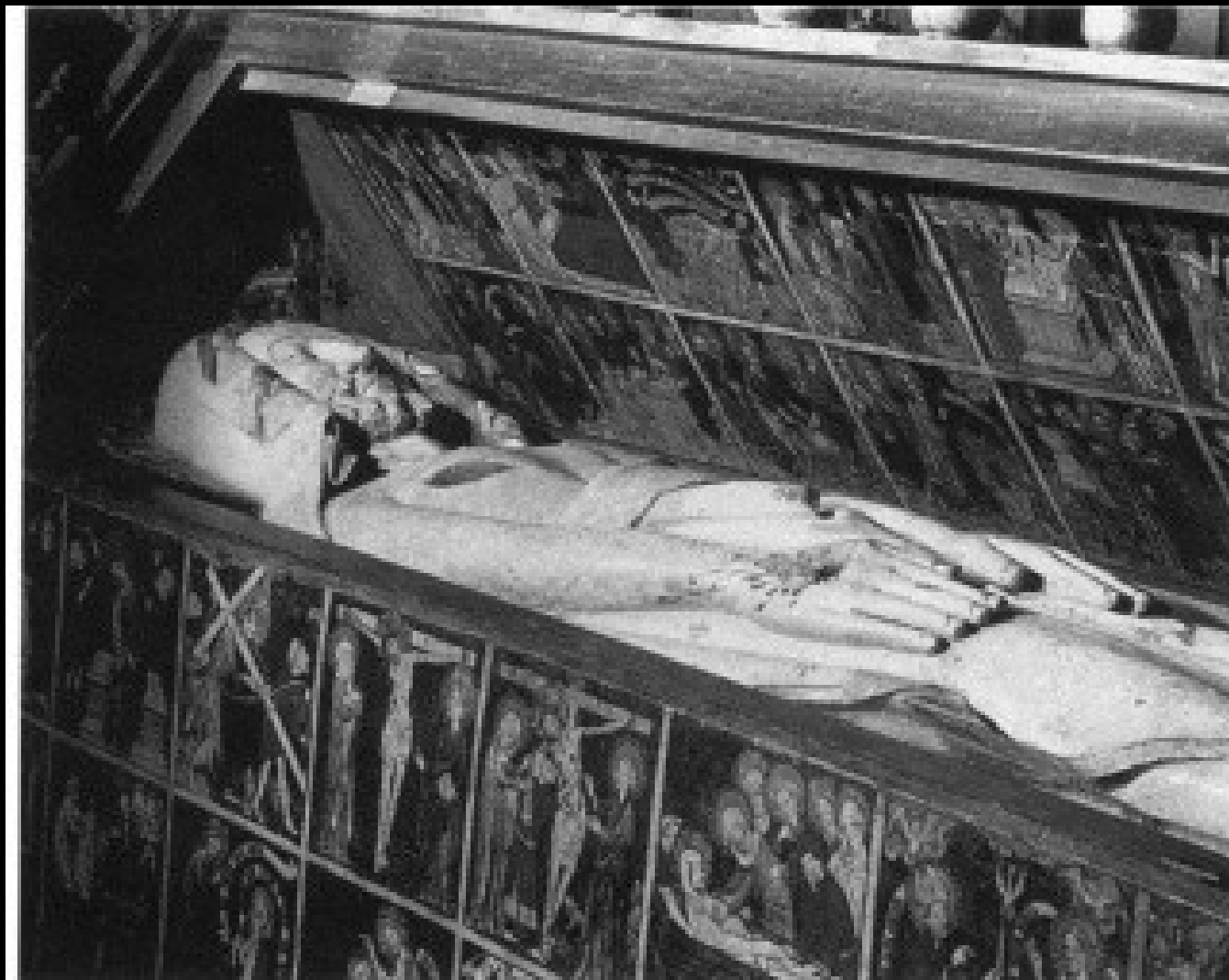

Boží hrob

Boží hrob

Klášter Wienhausen,

kolem r. 1300

Boží hrob

Původně klášter cisterciáků Magerau, Landesmuseum Zürich,
1. třetina 14. století

Boží hrob

Kristus z dominikánského kláštera
v Českých Budějovicích
Kolem r. 1350

Zmrtvýchvstalý Kristus

Klášter cisterciáček Wienhausen,
před r. 1300

Zmrtvýchvstalý Kristus,
klášter Lüne, kol. r. 1290/ katedrála ve Visby, kolem r. 1275

Zmrtvýchvstalý Kristus
z kláštera v Ostritz Marienthal
(Horní Lužice), kol. r.1340

Otvor sv. Ducha (Himmelloch), Kostel sv. Mikuláše
ve Znojmě, 1440-1450

Děkuji za pozornost.